

WORKS, 1962-1967

– Koncz Csaba –

Az Art+Text Budapest örömmel mutatja be Koncz Csaba retrospektív kiállítását a galériában, amely a legteljesebb keresztmetszetét adja a mindössze fél évtized alatt, 1962 és 1967 között megszületett életműnek.

Koncz Csaba (1938) fotós munkássága különleges helyet foglal el a magyar progresszív fotográfia történetében. A világot hippiként becsavargó Konczot ugyanúgy érdekelte a film, a zene, a költészet és a keleti filozófia, mint a fényképészet. A mennyiségét tekintve nagyon szűkös életmű egész egyedi módon magas minőséget képvisel, egyszerre kötődve a nonfiguratív kifejezőmódhoz és az arte povera esztétikájához.

Koncz a Budapesti Műszaki Egyetemen kezdte felsőfokú tanulmányait 1957-ben, de nem diplomázott le, hanem többedmagával megalapította a legendás Váci utcai Muskátli presszó avantgárd értelmiségi körét. A nonkonform szellemiségű Koncz („hippinek születtem” – vallja magáról) 1967-ben disszidált, majd évtizedeket töltött el vándor hippi zenészként különböző nyugat-európai és ázsiai országokban. A rendszerváltás után hazatért, 1992-től Balatonhenyén él. Bár sosem volt aktív tagja a fotós szakmai közéletnek, a '60-as évek két legfontosabb, progresszív fotóelméleti szakírója, az idős Hevesy Iván és a fiatal Pernecky Géza tökéletesen értette törekvéseit, akárcsak olyan fotós kollégák, mint Nagy Zoltán vagy Lőrinczy György. Nagy mondta közös mozgatórugóikról egy kései interjújában: *„Mindhármán nevetségesnek, giccsesnek tartottuk a szocreál hamis, hatásos ellenfényben fürdő retorikáját, pátosát, és valami egyszerűt, őszintét, elementárisat, egy új kiindulópontot kerestünk a fotóban.”* (Fotóművészet, 2005/3-4.) A hivatalos szakma viszont elutasító értetlenkedéssel fogadta őket. Miután az értő fotográfus közeg többsége – Konczhoz hasonlóan – disszidált, számára az igazi elégtételt az jelenthette, amikor Szilágyi Sándor 2007-es alapművében (*Neoavantgárd tendenciák a magyar fotóművészetben 1965-1984*) külön fejezet mutatta be páratlan munkásságát.

„Nem kerestem a motívumot, mentem, és a kép talált meg engem” – vallotta vándorlással összekötött, elmélyült témakeresési metódusáról. 1962-ben kezdett fotózni, első képei a bőszenfai cigánytelepen készültek (engedve, hogy a fény-árnyék játék olykor felülírja a tematika szociofotós erejét). A szűk kivágat miatt felvételein absztrakt mintákként jelentek meg az érdekes ritmusban ismétlődő elemek, legyenek furcsa tárgyak a téli hóban vagy '56-os golyónyomok a pesti bérházak falain. A fekete-fehér kontrasztokra érzékeny látásmódja 1965 körül az op art hatása alá került, majd a grafikai hatás felerősítése érdekében szeszélyesen tekeredő dróthálókat kezdett fényképezni, külön érvényesítve az életlen fókuszról eredő rajzos játékosságot, amelyet a korabeli szakma hibaként értékelt.

Koncz - a szelektív fókusznak köszönhetően - hagyta a távolban elenyészni a dróthálókat, megnyitva a kép terét a filozófia és a metafizika előtt.

Művészetének legkiérleltebb darabjai azok az 1967-ben született, „kései” művek, amelyek technikai és gondolati szinten is összefoglalják mindazt, amit az absztrakció irányába korábban megtett. Minimalista módon redukált, nonfiguratívva csupasztított megközelítése itt fonódott végképp össze az art povera szegényes tárgyi eszközkészletével. Kerülte a zsúfolt, gazdag látvány öncélú bravúrjait, ehelyett vasdarabokat fényképezett a - fekete-fehér filmen könnyen „beégő” - kék égbolt előtt vagy a hóba kihelyezve. A kései „vasképek” egyik típusa a széles fémszalagok - itt-ott eléletlenedő - kalligrafikus formáival kísérletezett, a másik típus képviselői rugókból, karikákból, csavarokból és szögekből összerakott apró, antropomorf lények piktogramjainak tűnnek. Az Art+Text Budapest kiállítása a bőszenfai cigányportrétól, a minimalista tájakon és az absztrakt hatású közeli fotókon keresztül, az arte povera-jellegű drótos felvételekig, az op art kompozíciókig és a „vasképekig” mutatja be Koncz Csaba életművének teljes keresztmetszetét vintage kópiákon.

A tárlat a galéria *Formabontók* című, fotografiai programjába illeszkedik, amely Szilágyi Sándor úttörő könyve alapján dolgozza fel a progresszív magyar fotográfia egyes kiemelkedő alkotóinak munkásságát.

Megtekinthető: 2019. január 31. - március 1.